

Spis treści

Wykaz skrótów 7

Summary 9

Wstęp 11

1. Środowiskowe uwarunkowania działań edukacyjnych 19

1.1. Środowisko życia a środowiska wychowawcze człowieka 19

1.2. Pedagogika społeczna w działaniach środowiskowych 31

1.3. Siły społeczne oraz zjawiska pokrewne 36

2. Społeczne i metodyczne uwarunkowania działań pedagogicznych w środowisku lokalnym 45

2.1. Charakterystyka zaangażowania społecznego w Polsce 45

2.2. Kapitał ludzki i społeczny w działaniach wolontariackich 63

2.3. Metodyczne wymiary pracy wolontariackiej ze społecznością lokalną – pomiędzy organizowaniem społeczności lokalnej, animacją środowiskową oraz edukacją środowiskową 72

3. O potrzebie analizy zjawiska wykluczenia cyfrowego 86

3.1. Nowe media a przemiany społeczne oraz kompetencje cyfrowe 86

3.2. Wykluczenie społeczne a wykluczenie cyfrowe 106

4. Osoba w wieku senioralnym w społeczeństwie 124

4.1. Przestrzeń społeczna osoby w późnej dorosłości 124

4.2. Osoba starsza w systemie edukacji pozaformalnej 135

5. Metodologiczne podstawy badań własnych 149

5.1. Przedmiot, cel i problematyka badań 149

5.2. Metody zastosowane w badaniach 154

5.3. Kryteria doboru oraz wstępna charakterystyka grupy badawczej i terenu badań 160

5.4. Organizacja i przebieg badań 168

6. Siły społeczne w procesie inkluzji cyfrowej na przykładzie projektu Polska Cyfrowa Równych Szans 171

6.1. Podjęcie i charakterystyka realizacji działań wolontariackich przez Latarników Polski Cyfrowej na rzecz osób wykluczonych cyfrowo 171

6.1.1. Motywacja Latarników edukujących osoby z pokolenia „BC” 171

6.1.2. Uwarunkowania biograficzne aktywności wolontariuszy 183

6.1.3. Wartości w działaniach edukacyjnych PCRS 193

6.1.4. Sukcesy i porażki wolontariuszy zaangażowanych w działania LPC 201

6.2. Misja, rola oraz zadania liderów projektu Polska Cyfrowa Równych Szans w aktywizacji i podtrzymywaniu sił społecznych 214

6.2.1. Zespół czynników warunkujących uruchomienie projektu Polska Cyfrowa Równych Szans 214

6.2.2. Trudności i wzmocnienia w pracy liderów oraz koordynatorów realizujących zadania przedsięwzięcia Polska Cyfrowa Równych Szans 224

6.2.3. Metody i techniki podtrzymywania sił społecznych zaangażowanych w projekt PCRS – perspektywa organizatorów działań 239

6.3. Środowisko lokalne w działaniach Latarników Polski Cyfrowej 248

6.3.1. Czynniki środowiska lokalnego wspomagające działalność wolontariuszy 248

6.3.2. Czynniki środowiska lokalnego ograniczające działalność wolontariuszy 263

6.3.3. Wsparcie wolontariuszy w działaniach programu Polska Cyfrowa Równych Szans w perspektywie ich oczekiwań oraz potrzeb 275

6.3.4. Techniki służące rozpoznaniu potrzeb edukacyjnych „pokolenia BC” w środowiskach lokalnych wolontariuszy 287

6.3.5. Latarnik w procesie przeobrażeń środowiskowych – perspektywa sił społecznych oraz najbliższego otoczenia 298

6.4. Kapitał ludzki oraz jego zmiany poprzez działania wolontariackie 310

6.4.1. Zmiana kapitału ludzkiego wśród wolontariuszy na skutek udziału w projekcie PCRS 310

6.4.2. Zmiana poziomu kapitału ludzkiego wśród wykluczonych cyfrowo adresatów działań w perspektywie edukatorów – wolontariuszy 325

7. Implikacje dla praktyki – propozycja działań 344

Podsumowanie 351

Bibliografia 356

Spis tabel i rysunków i schematów 379